

Caryophyllaceae (hvozdíkovité)

- Byliny, vzácně keře
- Jednoleté i vytrvalé

Arenaria serpyllifolia
(písečnice douškolistá)

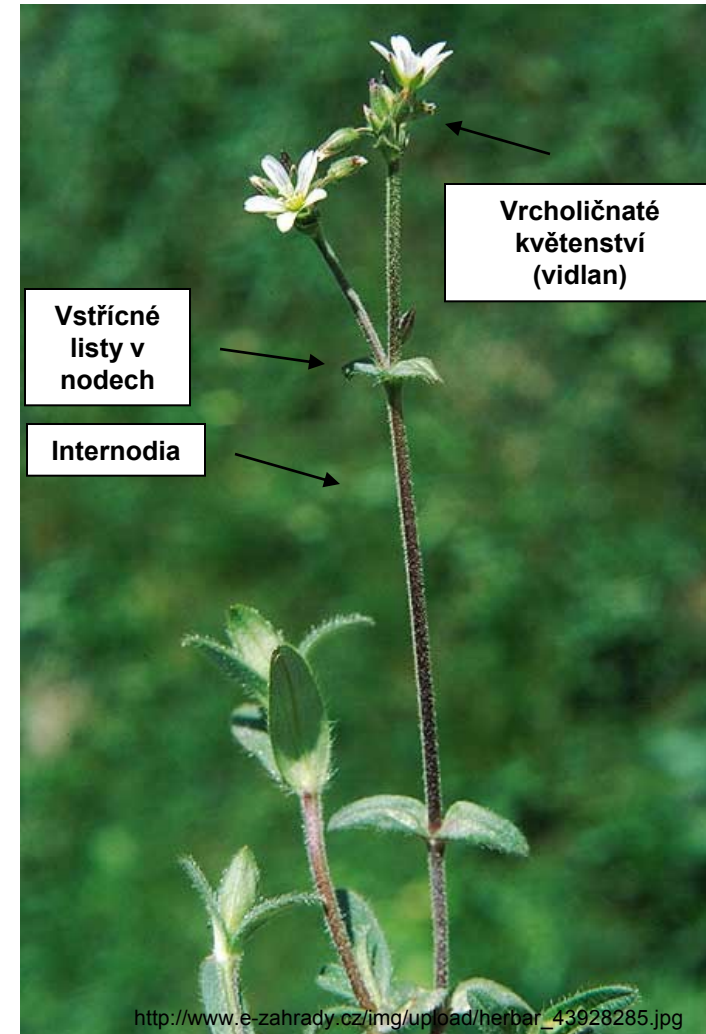
Dianthus deltoides
(hvozdík kropenatý)

Caryophyllaceae (hvozdíkovité)

- Byliny, vzácně keře
- Jednoleté i vytrvalé
- **Listy:** vstřícné, přisedlé či krátce řapíkaté, vyrůstají v nodech; čepel jednoduchá, celokrajná; palisty přítomny pouze výjimečně
- **Květenství:** vrcholičnaté nebo složené, vzácně květy jednotlivě
- **Květy:** obvykle oboupohlavné, 4-5četné
- **Květní obaly:** K srostlý nebo volný, C vždy volná
- **Tyčinky:** obvykle ve dvou kruzích v počtu květních částí

Cerastium holosteoides

Caryophyllaceae (hvozdíkovité)

- Byliny, vzácně keře
- Jednoleté i vytrvalé
- **Listy:** vstřícné, přisedlé či krátce řapíkaté, vyrůstají v nodech; čepel jednoduchá, celokrajná; palisty přítomny pouze výjimečně
- **Květenství:** vrcholičnaté nebo složené, vzácně květy jednotlivě
- **Květy:** obvykle oboupohlavné, 4-5četné
- **Květní obaly:** K srostlý nebo volný, C vždy volná
- **Tyčinky:** obvykle ve dvou kruzích v počtu květních částí
- **Gyneceum:** semeník svrchní, srostlý ze 2-5 plodolistů
- **Plod:** tobolka, výjimečně bobule nebo nažka

Caryophyllaceae (hvozdíkovité)

- asi 2200 druhů v 70 rodech zejména v mírném pásmu
- v ČR 28 rodů s asi 100 druhy

Stellaria holostea

http://botanika.bf.jcu.cz/materials/photogallery-pictures/Stellaria_holostea.jpg

Herniaria glabra

Dianthus superbus

A close-up photograph of grass spikelets, showing the intricate structure of the florets and glumes. The background is a soft-focus green field of grass.

Poaceae (lipnicovité)

Oddělení: *Angiospermae* (*Magnoliophyta*)

Jednoděložné (Monocots)

Pravé jednoděložné (Eumonocots)

Commelinidy

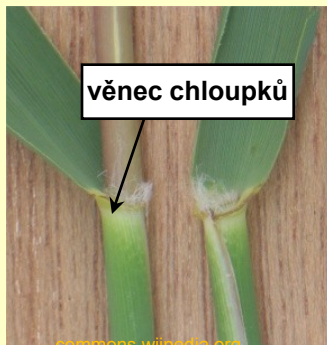
Řád: *Poales*

Čeleď: *Poaceae*

Poaceae (lipnicovité)

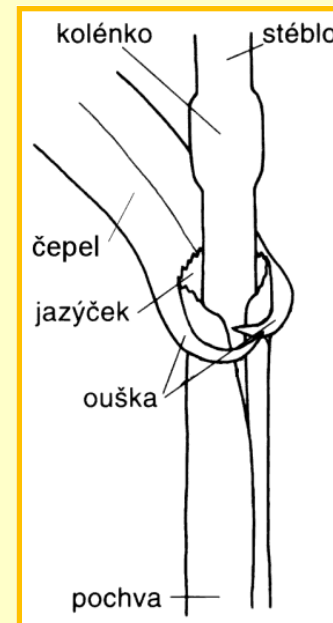
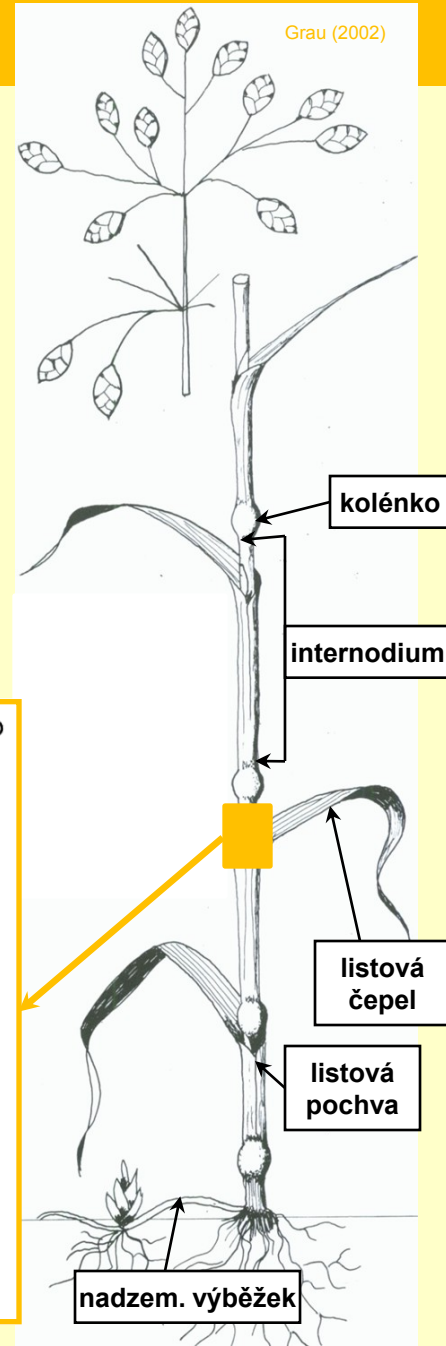
- Jednoleté i vytrvalé byliny, vzácně dřevnatějící byliny (*Bambus*)
- **Stonek: stéblo** - výrazné nody (**kolénka**) + dlouhá dutá **internodia**; na průřezu **oblé**, většinou nevětvené
- **Listy: střídavé a dvouřadé**, žilnatina souběžná, chybí řapík, listová **pochva** (otevřená nebo srostlá), čepel čárkovitá, na rozhraní může být blanitý **jazyček** nebo **věnc chloupků**, někdy i **ouška**
- **Adventivní kořeny**
- Vytrvalé druhy tvoří **výběžky** (nadzemní nebo podzemní)

commons.wikimedia.org

květenství
(lata klásků)

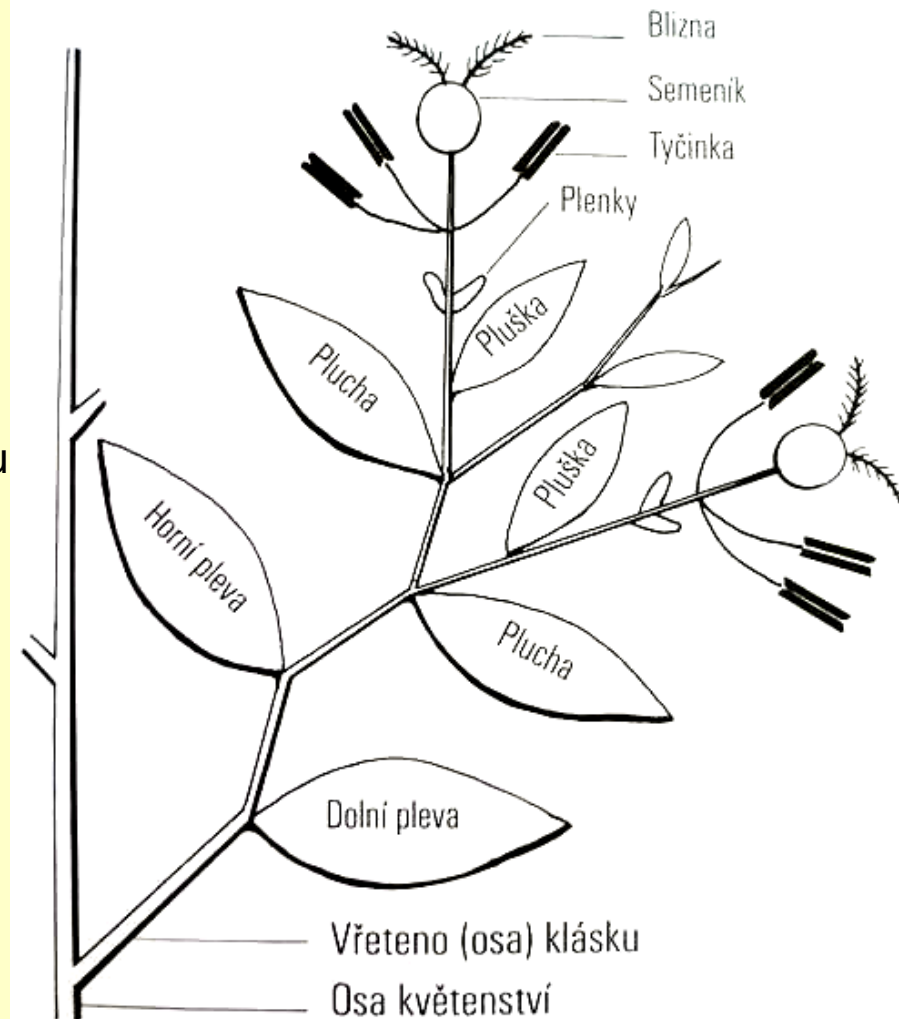

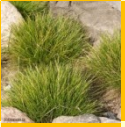

Poaceae (lipnicovité)

- **Květy:** převážně oboupohlavné, okvětí redukováno, seskupují se do 1- nebo vícekvětných **klásků**
- **Klásek tvoří:**
  - 2 plevy** (horní+dolní): podpůrné listeny na bázi celého klásku
  - plucha:** listen podpírající vlastní květ, (počet=počet květů v klásku), častá **osina**
  - pluška:** 2 srostlé lístky vnějšího kruhu okvětí
  - 2 plenky:** 2 volné lístky vnitřního kruhu okvětí

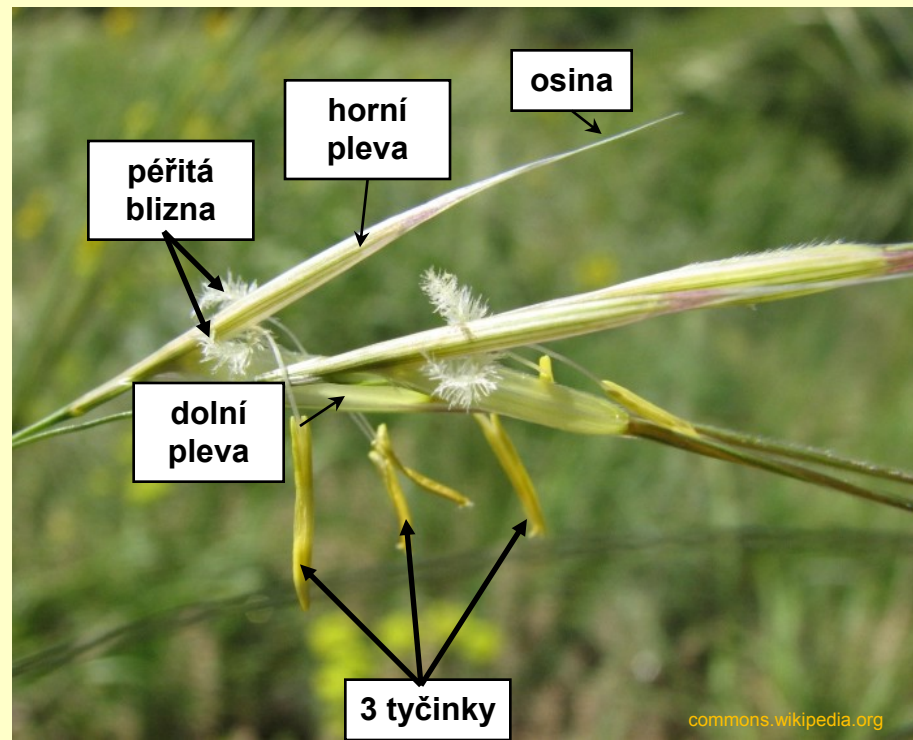
dvoukvětný klásek

Poaceae (lipnicovité)

- Tyčinky: 3, dlouhé nitky a vrtivé prašníky (anemogamie)
- **Gyneceum:** svrchní, cenokarpní ze 2 plodolistů
1 pouzdro s 1 vajíčkem
péřitá blizna se 2 laloky
- **Plod: obilka** - nahá nebo tzv. okoralá (pokud zůstává uzavřená v pluše a plušce), škrobnatý endosperm

Poaceae (lipnicovité)

- **Květenství:** zákl. stavební jednotka je **klásek**, ten je potom sestaven v:

A) Palice

B) Klas

C) Lichoklas

D) Jednostranný hrozen

E) Lata

Zea mays
(kukuřice setá)

Elytrigia repens (pýr
plazivý)

Phleum pratense
(bojínek luční)

Melica nutans
(strdivka níčí)

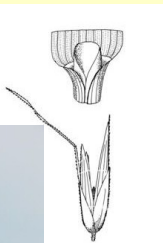

Poa pratensis
(lipnice luční)

- **Výskyt:** kosmopolitní ~ 9000 druhů, v ČR ~260 druhů

Poaceae (lipnicovité)

Arrhenatherum elatius
(ovsík vyvýšený)

Nardus stricta
(smilka tuhá)

Dactylis glomerata
(srha říznačka)

© Hanno Schäfer

Festuca rubra
(kostřava červená)

carelscornwall.com

Phragmites australis
(rákos obecný)

© Robert C. Neale - Silver Plains Project

silverplains.org

Echinochloa crus-galli
(ježatka kuří noha)

de-academic.ru

Digitaria sanguinalis
(rosička krvavá)

commons.wikipedia.org

Lolium perenne
(jílek vytrvalý)

Lolium perenne L.
© Hanno Schäfer
www.pflanzen-photos.com

Cyperaceae - šáchorovité

Oddělení: *Angiospermae (Magnoliophyta)*
Jednoděložné (Monocots)
Pravé jednoděložné
Commelinidy

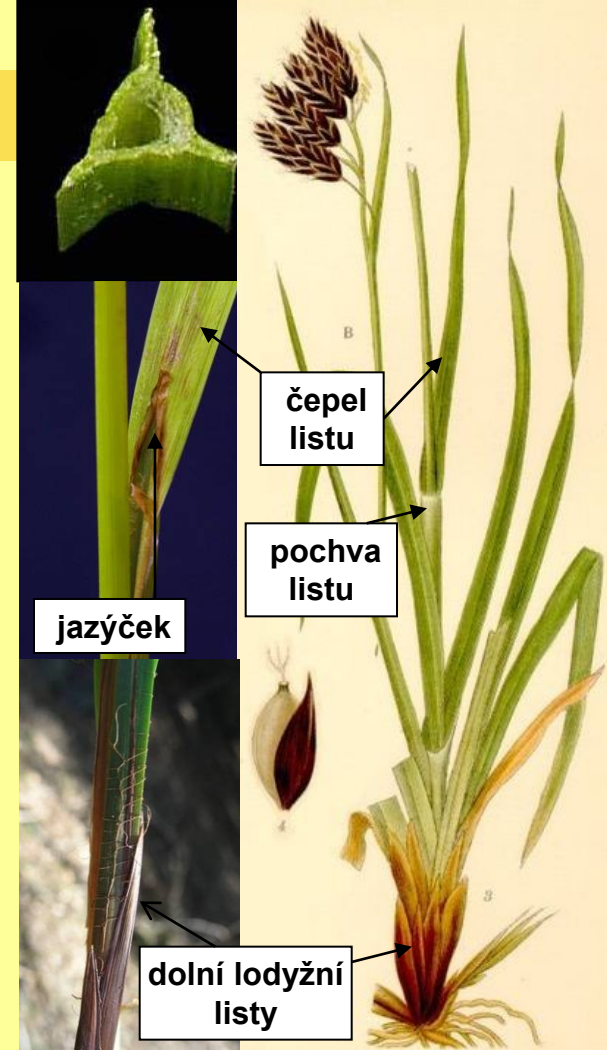
Řád: Poales
Čeleď: Cyperaceae

Cyperaceae - šáchorovité

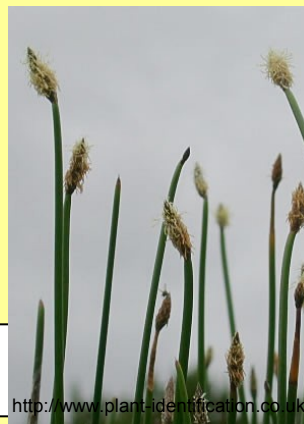
- Mokřadní byliny trávovitého vzhledu
- **Stonek:**
lodyha obvykle **trojhranná**, vzácněji **oblá**
- **Listy:**
trojřadě uspořádané,
někdy zcela **redukovány**
(asimiluje stonek)

pochva (vždy srostlá)+**čepel**: na rozhraní **jazyček**
(srůst s čepelí a pochvou)

listy dolní části lodyhy bezčepelné, šupinovité,
rozpadavé ve **vlákna**

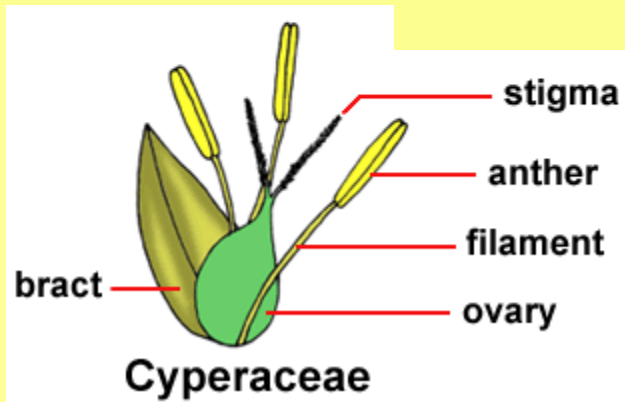
Eleocharis palustris
(bahnička bahenní)

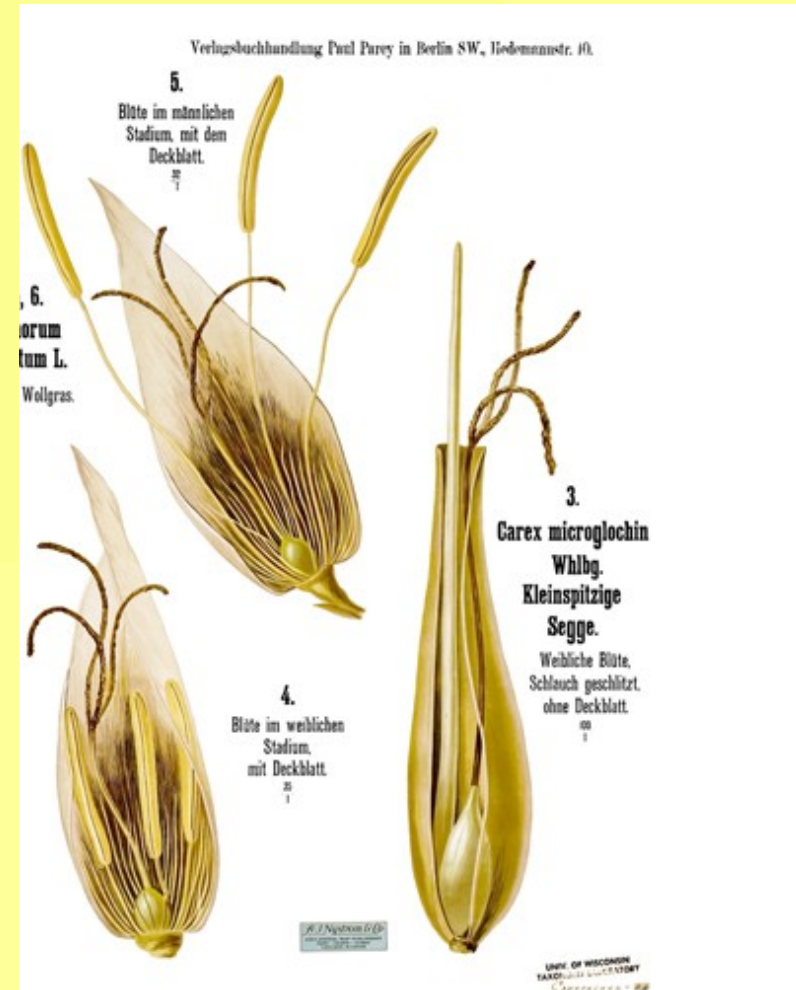
<http://www.plant-identification.co.uk>

Cyperaceae - šáchorovité

- **Květy:**
jedno i oboupohlavné, podepřené 1 listenem=**pleva**
uspořádány do **klásků** (jedno- i oboupohlavné)
klásky tvoří **květenství: klas** nebo **kružel**

<http://waynesword.palomar.edu/images/grseru2.gif>

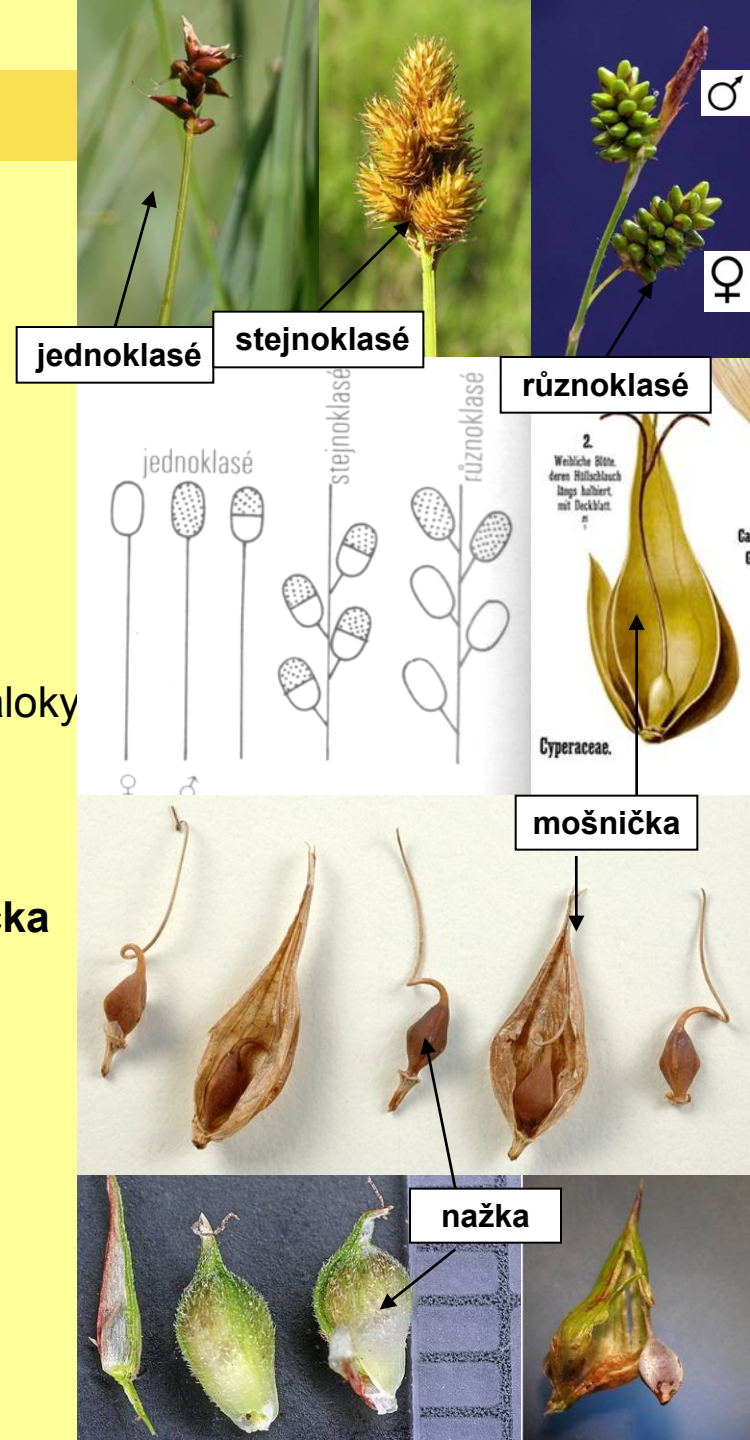

<http://www.botany.wisc.edu/>

Cyperaceae - šáchorovité

- Ve stř. Evropě **3 skupiny** r. Carex:
  - A) **jednoklasé** (jednodomé i dvoudomé)
  - B) **stejnoklasé**
  - C) **různoklasé**
- **Květní obaly** redukované, šupinovitě nebo přeměněné na štětinky či chlupy
- **A** 1-22 tyčinek
- **G** svrchní, srůst z 2-3 plodolistů → 2-3 bliznové laloky
1 vajíčko
- **Plod**
nažka obalená měchýřkovitým **listenem=mošnička** (tělo+zobánek: dlouhý nebo uťatý)

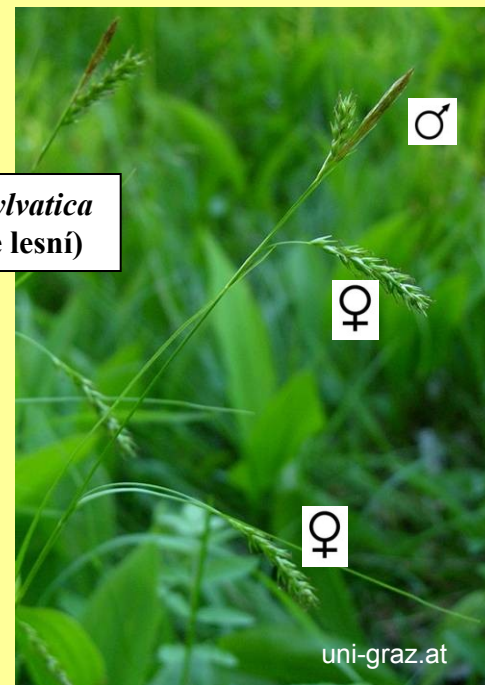
Kosmopolitní čeleď, ~ 4500 druhů

Cyperaceae - šáchorovité

Carex leporina
(ostrice zaječí)

Carex sylvatica
(ostrice lesní)

Eriophorum angustifolium
(suchopýr úzkolistý)